

Kwalificatiedossier Informatiemanager commando plaats incident

Versie: 1.3, 12 september 2024

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.nipv.nl
info@nipv.nl
026 355 24 00

Colofon

Opdrachtgever: Ministerie van Justitie en Veiligheid
Contactpersoon: Carian Cools
Titel: Kwalificatiedossier Informatiemanager commando plaats incident
Datum: 12 september 2024
Vertrouwelijkheid: Openbaar
Status: Vastgesteld
Versie: 1.3
Auteurs: Werkgroep KD
Projectleider: Gerben van Alst
Eindverantwoordelijk: Werkveldadviescommissie

Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid is bij wet vastgelegd onder de naam Instituut Fysieke Veiligheid.

Inhoud

Inleiding	4
Deel A Algemene informatie	5
Deel B Overzicht kerntaken	7
Deel C Competenties	8
Deel D Uitwerking kerntaken	10
Deel E Specificaties vakbekwaamheid	12
Deel F Verantwoording	13
Bijlage 1 Namenlijst	15
Bijlage 2 Inrichting hoofdstructuur	16
Bijlage 3 Begrippen en afkortingen	18

Inleiding

Opbouw dossier

Het kwalificatiedossier beschrijft op gestandaardiseerde wijze de functievereisten voor de informatiemanager commando plaats incident¹ (vanaf nu informatiemanager CoPI) binnen een veiligheidsregio. Dit document is ervoor bedoeld om een algemeen beeld te schetsen voor deze functie. De opbouw van het kwalificatiedossier ziet er als volgt uit:

- Deel A Algemene informatie over wat de functie typeert
- Deel B Beschrijving van kerntaken
- Deel C Beschrijving van competenties
- Deel D Uitwerking van de kerntaken in werkzaamheden en daaruit voortvloeiend de keuzes en dilemma's van de functie.
- Deel E Beschrijving van de specificaties van zowel de initiële als de blijvende vakbekwaamheid, evenals een beschrijving van het niveau.
- Deel F Verantwoording van de totstandkoming van het kwalificatiedossier als het benoemen waar de verantwoordelijkheid ligt voor het onderhouden van het kwalificatiedossier.

Samenhang kwaliteitsinstrumenten

Het kwalificatiedossier vormt de basis voor het onderwijs en de examinering. Een overzicht van kennis en vaardigheden kan worden opgenomen in het opleidingsplan van een veiligheidsregio. Beoordelingscriteria zijn opgenomen in het examenplan. Een opleidingsinstituut kan het kwalificatiedossier gebruiken om onderwijs en examinering in te richten.

¹ Waar in dit document 'hij' staat geschreven wordt bedoeld: 'hij/zij'. Waar 'zijn' staat wordt bedoeld 'zijn/haar'. Waar 'hem' staat wordt bedoeld 'hem/haar'. Voor de leesbaarheid is steeds voor de verkorte vorm gekozen.

Deel A Algemene informatie

A.1 Plaatsing van de functie binnen de crisiscontext

Wettelijke taken CoPI

Tegen de achtergrond van het Besluit veiligheidsregio's is sprake van generieke operationele kernfuncties van zowel het CoPI als ROT: operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.

De functie van het CoPI zijn beschreven in artikel 2.1.2, lid 2 van het Besluit veiligheidsregio's: "Een commando plaats incident is belast met de operationele leiding ter plaatse, de afstemming met andere betrokken partijen als bedoeld in artikel 16, tweede lid, van de Wet veiligheidsregio's (redactie: gemeenten en andere partijen), en het adviseren van het regionaal operationeel team."

Constructie CoPI (de functiestructuur)

De functiestructuur van het CoPI is beschreven in artikel 2.1.2, lid 1 van het Besluit veiligheidsregio's: "Een commando plaats incident bestaat ten minste uit:

- a) een leider commando plaats incident;
- b) een officier van dienst van de brandweer;
- c) een officier van dienst geneeskundig;
- d) een officier van dienst van de politie of van de Koninklijke marechaussee;
- e) een informatiemanager commando plaats incident, en
- f) een functionaris crisiscommunicatie commando plaats incident."

A.2 Positie van de functie

De informatiemanager CoPI maakt deel uit van het commando plaats incident (CoPI).

Binnen de kernfunctie Informatie heeft de informatiemanager CoPI verschillende taken.

De informatiemanager CoPI:

- > is verantwoordelijk voor het organiseren van het proces informatievoorziening -
- > indien de informatiemanager ROT de regie op het informatieproces op zich heeft genomen, is de informatiemanager CoPI alleen verantwoordelijk voor het proces in het CoPI;
- > is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit proces binnen het CoPI;
- > adviseert en ondersteunt de leider CoPI in zijn verantwoordelijkheid voor het proces informatievoorziening en de te behalen prestaties bij de bestrijding of beheersing van een (dreigend) incident.

A.3 Complexiteit van de functie

De informatiemanager CoPI werkt in (de context van) een crisis dan wel grootschalig evenement. Deze worden gekenmerkt door dreiging, urgentie en onzekerheid, dit bepaalt de situationele complexiteit. De organisatorische complexiteit waarin de informatiemanager CoPI werkt wordt gekenmerkt door niet-reguliere werkzaamheden in een aangepaste structuur. Hierbinnen kan de informatiemanager CoPI verschillende taken hebben.

De taakrelevante complexiteit blijkt uit de hierboven beschreven combinatie van taken, functiestructuur en positie.

Deel B Overzicht kerntaken

Kerntaak 1	Het voeren van regie op het proces informatievoorziening in het CoPI
<p>De informatiemanager CoPI verzamelt, verwerkt, valideert, veredelt en verstrekt feiten en gegevens.</p> <p>De informatiemanager CoPI adviseert de Leider CoPI in het (her)definiëren van de te behalen prestaties.</p> <p>De informatiemanager CoPI is verantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren van het proces informatievoorziening. Indien de informatiemanager ROT de regie op het informatieproces op zich heeft genomen, is de informatiemanager CoPI alleen verantwoordelijk voor het organiseren van het proces in het CoPI.</p> <p>De informatiemanager CoPI is verantwoordelijk voor de uitvoering van het informatieproces binnen het CoPI en het beschikbaar stellen van feiten en gegevens binnen de crisisstructuur.</p>	

Kerntaak 2	Het ondersteunen van de leider CoPI bij het realiseren van de operatiën
<p>De informatiemanager CoPI ondersteunt de leider CoPI bij het (her)definiëren van de te behalen prestaties bij het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident.</p>	

Kerntaak 3	Het ondersteunen van de leider CoPI bij het leiding geven aan en coördineren van de operationele inzet
<p>De informatiemanager CoPI ondersteunt de leider CoPI bij het (her)definiëren van de prestaties voor de leiding en coördinatie op het gebied van operatiën, informatie en crisiscommunicatie.</p> <p>De informatiemanager CoPI ondersteunt de leider CoPI bij het organiseren van de randvoorwaarden voor de leiding en coördinatie van de operationele inzet.</p>	

Deel C Competenties

De onderstaande benoemde competenties en competentieniveaus zijn het meest relevant voor de functie en/of cruciaal bij het uitvoeren van (een deel van) de kerntaken.²

Competentie: Analytisch vermogen Signaleert problemen; herkent belangrijke informatie; legt verbanden tussen gegevens. Spoort mogelijke oorzaken van problemen op; zoekt terzake doende gegevens.
Niveau C: Overzicht houden
<ul style="list-style-type: none">> Doorziet de kern van problemen.> Onderscheidt hoofd en bijzaken in een probleem.> Geeft aan welke informatie ontbreekt om tot een goede analyse te komen.> Trekt gegronde conclusies uit beschikbare informatie.
Competentie: Plannen en organiseren Stemt activiteiten van zichzelf (en anderen) op elkaar af en bepaalt hun volgorde zodat doeleinden efficiënt en effectief gerealiseerd worden.
Niveau C: Structureren
<ul style="list-style-type: none">> Stelt goede prioriteiten.> Gaat effectief te werk.> Brengt de nodige structuur aan.> Stuurt op het realiseren van de eigen taakstelling.
Competentie: Netwerken Bouwt een netwerk van (in)formele contacten op dat voor de organisatie functioneel is of kan worden.
Niveau B: Contact onderhouden
<ul style="list-style-type: none">> Onderhoudt actief een relevant relatienetwerk en netwerkbestand.> Legt contacten met andere organisatieonderdelen of organisaties met het oog op samenwerking.> Is alert op mogelijkheden om nieuwe contacten te leggen en (producten van) de organisatie onder de aandacht te brengen.> Weet mensen aan zich te binden.> Voert gesprekken op vele niveaus.

² De competenties en de bijbehorende niveaus zijn ontleend aan het Competentiewoordenboek, BuitenhekPlus en Leeuwendaal (2012)

Competentie: Stressbestendigheid

Blijft onder tijdsdruk, hoge werkdruk en bemoelijkende omstandigheden adequaat functioneren (bijvoorbeeld tegenslag, teleurstelling).

Niveau C: Voorbeeld zijn

- > Geeft bij tijdsdruk of tegenslag weloverwogen prioriteit aan aspecten van het eigen werk en blijft doeltreffend handelen.
- > Is een voorbeeld voor anderen door rustig en adequaat optreden.
- > Ziet het betrekkelijke in van tegenwerpingen en laat zich hierdoor niet meeslepen in emotionele meningsverschillen.
- > Bewaart de kalmte wanneer de situatie uit de hand dreigt te lopen.
- > Toont zich niet snel gespannen op het werk.

Competentie: Mondelinge communicatie

Maakt ideeën en meningen in begrijpelijke taal aan anderen mondeling duidelijk en weet aan te sluiten bij het publiek.

Niveau B: Woordenschat en bondig

- > Beschikt over een grote woordenschat.
- > Brengt de informatie goed geordend en bondig over.
- > Vat samen en legt bondig uit.
- > Stemt zijn/haar taalgebruik af op de toehoorders.
- > Beantwoordt inhoudelijke vragen afdoende.

Deel D Uitwerking kerntaken

Kerntaak 1 Het voeren van regie op het proces informatievoorziening in het CoPI

1.1 Werkzaamheden

- 1.1.1 De informatiemanager CoPI adviseert de Leider CoPI in het (her)definiëren van de te behalen prestaties.
- > Adviseren van de leider CoPI over de inrichting van het informatieproces.
- 1.1.2 De informatiemanager CoPI is verantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren en uitvoeren van het proces informatievoorziening. Indien de informatiemanager ROT de regie op het informatieproces op zich heeft genomen, is de informatiemanager CoPI alleen verantwoordelijk voor het organiseren van proces in het CoPI.
- > Initiëren en borgen van de afstemming met Informatiefunctionarissen binnen de bij het incident betrokken organisaties.
 - > Bepalen en organiseren van de benodigde ondersteuning voor het informatieproces qua mensen en middelen.
- 1.1.3 De informatiemanager CoPI is verantwoordelijk voor het actueel houden van het situatiebeeld.
- > Beschikbare informatie (laten) verzamelen en ordenen voor een gedeeld en actueel situatiebeeld.
 - > Informatie valideren.
 - > Informatie duiden.
 - > Het beeld kort en bondig en afgestemd op de te bereiken doelen van het team presenteren.
 - > Inventariseren welke benodigde informatie ontbreekt en informatievragen uitzetten.
 - > Informatievraagstukken prioriteren.

1.2 Keuzes en dilemma's

- 1.2.1 Bepalen van relevantie in een grote hoeveelheid informatie. Bewust zijn van het risico om te handelen op basis van beschikbare informatie zonder daarbij rekening te houden met nog ontbrekende informatie.
- 1.2.2 Afweging maken over de mate van het detailniveau van het situatiebeeld voor de totale crisisstructuur.
- 1.2.3 Het neutraal presenteren van het beeld (geen bewuste of onbewuste toevoeging van framing aan het beeld).

Kerntaak 2 Het ondersteunen van de leider CoPI bij het realiseren van de operatiën

2.1 Werkzaamheden

- 2.1.1 De informatiemanager CoPI ondersteunt de leider CoPI bij het (her)definiëren van de te behalen prestaties bij het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident.
- > Op basis van de informatievoorziening adviseren van de leider CoPI over de te bereiken doelen van het COPI.
 - > Adviseren van de leider CoPI over de opzet van de vergaderstructuur en werkwijze van het CoPI.
- 2.2 Keuzes en dilemma's**
- 2.2.1 Rolvastheid in de dynamiek van de crisissituatie en het CoPI daarin.
- 2.2.2 Overdenken en vooraf afwegen welk besluit genomen moet worden.

Kerntaak 3 Het ondersteunen van de leider CoPI bij het leiding geven aan en coördineren van de operationele inzet

3.1 Werkzaamheden

- 3.1.1 De informatiemanager CoPI ondersteunt de leider CoPI bij het (her)definiëren van de prestaties voor de leiding en coördinatie op het gebied van operatiën, informatie en crisiscommunicatie.
- > Adviseren van de leider CoPI over de doelen van het CoPI.
 - > Adviseren van de leider CoPI over bestuurlijke aspecten.
- 3.1.2 De informatiemanager CoPI ondersteunt de leider CoPI bij het organiseren van de randvoorwaarden voor de leiding en coördinatie van de operationele inzet.
- > Adviseren van de leider CoPI over de te betrekken partners.
 - > Adviseren van de leider CoPI over de taakverdeling en prioritering voor het CoPI en betrokken (bevoegde) partijen voor de afhandeling van het incident.

3.2 Keuzes en dilemma's

- 3.2.1 > Omgaan met verschillende belangen van participerende organisaties binnen en buiten de crisisstructuur.

Deel E Specificaties vakbekwaamheid

E.1 Instroomeisen functie

De uitoefening van de functie Informatiemanager CoPI bevindt zich op het hbo-niveau. Voor de functie is minimaal hbo-werk- en -denkniveau vereist.

E.2 Vakbekwaam worden en blijven

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen. In het kader van 'vakbekwaam worden' en 'vakbekwaam blijven' kan die vakbekwaamheid worden opgedaan dan wel onderhouden.

De invulling van het vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid. De werkgever zorgt voor een aanbod aan mogelijkheden om vakbekwaam te worden en te blijven. De werknemer gebruikt deze mogelijkheden voor het ontwikkelen van zijn vakbekwaamheid en heeft daarnaast een eigen verantwoordelijkheid zijn kennis en kunde zelfstandig te onderhouden. De werkgever is verantwoordelijk voor het monitoren van de vakbekwaamheid en het bespreken van ontwikkelpunten met de werknemer.

Deel F Verantwoording

F.1 Totstandkoming

Voor de herziening van het kwalificatiedossier Informatiemanager CoPI heeft de portefeuillehouder uit de werkveldadviescommissie een expertgroep Informatiemanagement CoPI en ROT samengesteld. Deze expertgroep kent een brede samenstelling en bestaat uit informatiefunctionarissen uit veiligheidsregio's, regionaal operationeel leiders, onderzoekers op het gebied van netcentrisch werken, landelijk portefeuillehouder en vertegenwoordiger projectmanagement Knooppunt Coördinatie Rijk-Regio's (KCR2), en docenten van de NIPV-opleiding Informatiemanager.

Deze expertgroep heeft in een eerste bijeenkomst de ontwikkelingen in de rol en positie van de Informatiemanager CoPI, in samenhang met het kwalificatiedossier van de informatiemanager ROT besproken. Op basis van deze gegevens is een wijzigingsvoorstel geschreven, dat, na akkoord van de expertgroep, in de werkveldadviescommissie is vastgesteld.

Hierna is een concept geschreven van de vernieuwde inhoud van het kwalificatiedossier. Dit concept is besproken met de leden van de expertgroep. De feedback van de expertgroep is verwerkt in het huidige document.

F.2 Procesinformatie

Procesinformatie	
Herzien door:	Expertgroep Informatiemanagement CoPI en ROT
Onder regie van:	NIPV, decaan Crisisbeheersing (Carian Cools)
Vastgesteld door:	WVA, 3 oktober 2024 RCDV, 15 november 2024 Veiligheidsberaad, 13 december 2024
Versie:	1.3 (024)
Reden voor evt. wijziging kwalificatiedossier	Opdracht RCDV naar aanleiding van ontwikkelingen op het gebied van Informatiemanagement en het werkproces WVA.
Verantwoordelijkheid beheer en onderhoud	De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiedossiers voor functionarissen werkzaam binnen de organisatie van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing is belegd bij het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid.

F.3 Brondocumenten

Bij de totstandkoming van dit kwalificatiedossier is gebruik gemaakt van onderstaande bronnen:

- > Berenschot (2021). Evaluatie van het netcentrisch werken in de eerste maanden van de coronacrisis (in opdracht van het NIPV vml IFV).
- > Evaluatiecommissie wet veiligheidsregio's (2020). Evaluatie wet veiligheidsregio's – naar toekomstbestendige crisisbeheersing en brandweezorg.
- > Hijum, H. van & Johannink, R. (2017). Het stelsel van crisisbeheersing, de besluitvormingsstructuur ontleed.
- > Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (2023). Referentiekader Netcentrische crisisbeheersing. Arnhem, NIPV.
- > Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (2022). Handboek Informatiemanagement. Arnhem, NIPV.
- > Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (2022). Toekomstverkenning crisisbeheersing – wendbare crisisbeheersing, wen er maar aan. Arnhem, NIPV.
- > Treurniet, W. (2022). Between chaos and continuity: a common operational picture in support of emergency response networks. Amsterdam, VU.
- > <https://www.mбораad.nl/begrippenlijst>
- > Competentiewoordenboek, BuitenhekPlus en Leeuwendaal (2012)

Bijlage 1 Namenlijst

Leden expertgroep

- > E. van Coeverden
- > W. Bakker
- > B. Schell
- > R. Oudejans
- > M. Hartemink
- > A. Don
- > J. Poortman
- > L. Tijink
- > S. van de Looij

Begeleiders

- > G. van Alst
- > W. Treurniet
- > E. Leentvaar
- > A. Hootsen

Bijlage 2 Inrichting hoofdstructuur

Hoofdstructuur

De Wet veiligheidsregio's en het Besluit veiligheidsregio's regelen dat de hoofdstructuur van de regionale crisisorganisatie bestaat uit:

- > Calamiteitencoördinatie (meldkamer)
- > Commando Plaats Incident (CoPI)
- > Regionaal Operationeel Team (ROT)
- > Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) of Regionaal Beleidsteam (RBT)

Context Meldkamer, CoPI en ROT

Een (dreigende) aantasting van de openbare orde en (algemene³) openbare veiligheid. Door het bestuur van de veiligheidsregio is vóóraf het handelingskader van het CoPI en ROT vastgesteld in het Regionaal beleidsplan, Regionaal crisisplan en Rampenbestrijdingsplannen, tegen de achtergrond van het Regionaal risicoprofiel. Daarnaast is door het bestuur van de veiligheidsregio de gecoördineerde regionale incidentbestrijding procedure (GRIP) vastgesteld, waarin is beschreven hoe op een flexibele wijze vorm en inhoud wordt gegeven aan incidentmanagement. En die procedure vormt weer de basis voor de door het veiligheidsbestuur vóóraf vast te stellen 'criteria voor grootschalige alarmering', waaraan de Meldkamer uitvoering geeft. Tegen de achtergrond van het Besluit veiligheidsregio's is sprake van generieke operationele kernfuncties van zowel het CoPI als ROT: operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.

Kernfunctie operationele leiding

In de kern hebben de cyclische ketens aan activiteiten op het terrein van operationele leiding binnen zowel het CoPI als ROT betrekking op:

- > Richten: beeld-, oordeel- en besluitvorming over de te bepalen prestaties via de kernfuncties operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie en het continueren van die prestaties over een bepaalde periode;
 - o Herrichten: gaat over het bijstellen van het richten;
- > Inrichten: beeld-, oordeel- en besluitvorming over het toedelen van (combinaties van) personele en facilitaire voorzieningen aan operationele kernfuncties;
 - o Herinrichten: gaat over het bijstellen van het inrichten;
- > Verrichten: het uitvoeren van operationele leiding, die altijd is gericht op operatiën, informatie en crisiscommunicatie. Dit is hieronder verder uitgewerkt.

Kernfunctie operatiën

- > Richten: beeld-, oordeel- en besluitvorming op uitvoerend niveau over de te bepalen prestaties bij het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident;
 - o Herrichten: gaat over het bijstellen van het richten;

³ Naast de algemene handhaving van de openbare veiligheid, is sprake van functionele handhaving daarvan, zoals gezondheidszorg, waterbeheer, drinkwater, voedselvoorziening en - veiligheid.

- > Inrichten: beeld-, oordeel- en besluitvorming over het toedelen van (combinaties van) personele en facilitaire voorzieningen bij het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident;
 - Herinrichten: gaat over het bijstellen van het inrichten;
- > Verrichten: het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident.

Kernfunctie informatie

- > Richten: beeld-, oordeel- en besluitvorming op uitvoerend niveau over de te bepalen prestaties bij het verzamelen, verwerken en veredelen van feiten en gegevens over 'het incident, over de hulpverlening, over de prognose en de aanpak en over de getroffen maatregelen en de resultaten ervan'⁴, en het verstrekken van die data (totaalbeeld⁵) aan de juiste afnemers;
 - Herrichten: gaat over het bijstellen van het richten;
- > Inrichten: beeld-, oordeel- en besluitvorming over het toedelen van (combinaties van) personele en facilitaire voorzieningen bij het verzamelen, verwerken en veredelen van feiten en gegevens over 'het incident, over de hulpverlening, over de prognose en de aanpak en over de getroffen maatregelen en de resultaten ervan', en het verstrekken van die data (totaalbeeld) aan de juiste afnemers;
 - Herinrichten: gaat over het bijstellen van het inrichten;
- > Verrichten: het verzamelen, verwerken en veredelen van feiten en gegevens over 'het incident, over de hulpverlening, over de prognose en de aanpak en over de getroffen maatregelen en de resultaten ervan', en het verstrekken van die data (totaalbeeld) aan de juiste afnemers.

Kernfunctie crisiscommunicatie

- > Richten: beeld-, oordeel- en besluitvorming op uitvoerend niveau over het verschaffen van informatie aan de bevolking over de oorsprong, omvang en gevolgen van het (dreigende) incident of de (dreigende) crisis, alsmede over de daarbij te volgen gedragslijn';
 - Herrichten: gaat over het bijstellen van het richten;
- > Inrichten: beeld-, oordeel- en besluitvorming over het toedelen van (combinaties van) personele en facilitaire voorzieningen bij verschaffen van informatie aan de bevolking over de oorsprong, omvang en gevolgen van het (dreigende) incident of de (dreigende) crisis, alsmede over de daarbij te volgen gedragslijn';
 - Herinrichten: gaat over het bijstellen van het inrichten;
- > Verrichten: het verschaffen van informatie aan de bevolking over de oorsprong, omvang en gevolgen van het (dreigende) incident of de (dreigende) crisis, alsmede over de daarbij te volgen gedragslijn'.

⁴ Besluit veiligheidsregio's artikel 2.4.1

⁵ Besluit veiligheidsregio's artikel 2.4.2, lid 2. Dit totaalbeeld is opgebouwd op basis van 'eigen beelden' die binnen elk onderdeel van de hoofdstructuur moeten worden bijgehouden.

Bijlage 3 Begrippen en afkortingen

Inhoudelijke begrippen

De hieronder weergegeven begripsomschrijvingen zijn ontleend aan diverse bronnen (zie F3 Brondocumenten).

Begrip	Omschrijving
Crisisorganisatie	De organisatievorm waarbinnen de direct betrokken bestuurlijke en operationele partijen – ten tijde van een (dreigende) ramp/crisis – inhoud geven aan kennisgestuurde besluitvorming.
Vitale belangen van de samenleving	<p>Juridisch perspectief (staatsnoodrecht):</p> <ul style="list-style-type: none"> > Internationale rechtsorde > Nationale rechtsorde (waaronder openbare orde) > Openbare veiligheid > Economische veiligheid. <p>Beleidsperspectief (o.a. ten behoeve van impactbeoordeling):</p> <ul style="list-style-type: none"> > Territoriale veiligheid > Fysieke veiligheid > Ecologische veiligheid > Economische veiligheid <p>Sociale en politieke stabiliteit</p>
Vitale sectoren	<ul style="list-style-type: none"> > Energie > Telecommunicatie/ICT > Drinkwater > Voedsel > Gezondheid > Financieel > Keren en beheren oppervlaktewater > Openbare orde en veiligheid > Rechtsorde > Openbaar bestuur > Transport <p>Chemische en nucleaire industrie</p>
Crisis (in juridische zin)	De kwalificatie van een gebeurtenis als crisis staat – in juridische zin – los van de feiten ('ernstige' gebeurtenis). Het is een bestuurlijke kwalificatie met het oog op besluitvorming. Voor overheidsgezag betekent dit het toepassen van

	<p>noodbevoegdheden. Die kwalificatie wordt begrensd door twee beginselen:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Proportionaliteit: er is sprake van een (dreigende) aantasting van een of meer vitale belangen (c.q. sectoren) van de samenleving. <p>Subsidiariteit: reguliere bevoegdheden/structuren worden niet afdoende geacht voor het voorkomen, beheersen of herstellen van die (dreigende) aantasting.</p>
Ramp (in juridische zin)	<p>De crisis die betrekking heeft op de (dreigende) aantasting van het vitale belang openbare veiligheid en waarbij normale bevoegdheden in verband met de gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van andere disciplines ontoereikend zijn. Een ramp is in die zin altijd een crisis, maar een crisis is niet altijd een ramp.</p>
Bovenlokale ramp/crisis	<p>Bij een ramp/crisis – lees: (dreigende) aantasting van de openbare orde en openbare veiligheid – van 'meer dan plaatselijke betekenis' kunnen maatregelen/voorzieningen, naar het oordeel van de Voorzitter van de veiligheidsregio, niet langer op grond van een afweging van de omstandigheden in elk van de betrokken gemeenten genomen worden. Maatregelen en voorzieningen moeten immers worden genomen op grond van een beoordeling van de omstandigheden in het hele getroffen gebied, zonder acht te slaan op de toevallige omstandigheid dat dit gebied wordt doorsneden door gemeentegrenzen. Mocht de voorzitter van de veiligheidsregio menen dat het bijeenroepen van een RBT niet nodig is, terwijl de commissaris van de koning c.q. minister van Veiligheid en Justitie wel van mening is dat die regionale opschaling nodig is, dan kan daartoe een aanwijzing worden gegeven aan de voorzitter.</p>
Algemene keten	<p>Gezag/Bestuur op de beleidsterreinen openbare veiligheid en openbare orde</p>
Openbare orde en veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> > Openbare orde: integriteit van de (semi)publieke ruimte overeenkomstig haar bestemming naar tijd en plaats. > Openbare veiligheid: fysieke integriteit van personen en zaken (waaronder levende have) en het milieu.
Functionele ketens	<p>Gezag/bestuur/beheer op beleidsterreinen zoals infectieziektebestrijding, justitie, terrorisme, schaarste algemeen, drinkwater en voedsel, energie, transport, financiën, telecommunicatie en media, onderwijs en cultureel erfgoed.</p>

Bestuurlijke leiding	<p>Bestuurlijke leiding kan plaatsvinden op lokaal, regionaal, bovenregionaal, nationaal en internationaal niveau. Zie bestuurlijke netwerkkaarten.</p> <ul style="list-style-type: none"> > De burgemeester heeft de bestuurlijke leiding binnen zijn gemeente op de beleidsterreinen openbare orde en openbare veiligheid. > De voorzitter veiligheidsregio heeft de bestuurlijke leiding op de beleidsterreinen openbare orde en openbare veiligheid zodra hij/zij daartoe een RBT bijeenroept. > Gezagsdragers binnen de functionele ketens hebben de (gedeconcentreerde) bestuurlijke leiding op hun eigen beleidsterreinen. Te denken valt aan de hoofdofficier van justitie, voorzitter waterschap en zogenoemde rijksheren. > De algemene keten kan onder centraal gezag belast zijn met de uitvoering, bijvoorbeeld bij de bestrijding van bepaalde infectieziekten, onder het gezag van de minister van VWS. > De commissaris van de koning c.q. minister kunnen algemene of bijzondere aanwijzingen geven aan de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio. Die aanwijzingsbevoegdheden zijn gebaseerd op proportionaliteit en subsidiariteit. Voor bepaalde aanwijzingen gelden specifieke vormvereisten (Koninklijk Besluit). <p>Op basis van een daartoe geslagen Koninklijk Besluit kan de minister de bestuurlijke leiding binnen de algemene keten geheel of gedeeltelijk aan zich trekken of een andere autoriteit daarmee belasten.</p>
Bestuurlijke coördinatie	<p>Afstemming binnen of tussen de algemene en/of functionele ketens, zonder daarbij te treden in elkaars functionele, juridische of geografische bevoegdheden. Zowel het GBT als RBT kennen elementen van bestuurlijke leiding (gezag op bepaald beleidsterrein) en bestuurlijke coördinatie.</p>
Algemene operationele leiding	<p>Algemene operationele leiding doorbreekt normale verhoudingen tussen de burgemeester c.q. voorzitter veiligheidsregio en operationele diensten. Het is geen zelfstandige bevoegdheid: de algemene operationele leiding door een daartoe aan te wijzen ROL wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de direct betrokken burgemeester(s) óf Voorzitter veiligheidsregio en binnen de door dat gezag gestelde grenzen. De burgemeester kan een</p>

	<p>ROL aanwijzen, de voorzitter moet een ROL aanwijzen. In beginsel is de ROL 'ontkleurd', maar kan ook 'gekleurd' zijn. Bijvoorbeeld bij crises op het terrein van de volksgezondheid: een ROL uit de 'witte kolom'. Of bij crises op het terrein van de nationale rechtsorde (waaronder openbare orde): een ROL van de politie.</p>
<p>Operationele leiding</p>	<p>De hoogst leidinggevende binnen een operationele discipline: een door het daartoe bevoegde gezag aan te wijzen AC. Operationele leiding over een operationele dienst vindt bij opschaling naar een ROT plaats onder de paraplu van de algemene operationele leiding. Dat de betrokken AC-en van een operationele dienst daarbij hun eigen verantwoordelijkheden hebben en houden doet aan dat uitgangspunt niet af.</p>
<p>Operationele coördinatie</p>	<p>Meerhoofdige operationele leiding waarbij de betrokken operationeel leidinggevendenden niet treden in elkaars functionele, juridische en geografische bevoegdheden. Vormen van operationele coördinatie zijn een operationeel team⁶, zoals de Officieren van Dienst binnen een Commando Plaats Incident (CoPI). De leider CoPI heeft (juridisch gezien⁷) niet de operationele leiding; hij/zij geeft leiding aan het beeld-, oordeel- en besluitvormingsproces op de plaats van het incident en daarbij benodigde ondersteuning.</p>
<p>Span of control</p>	<p>Het aantal medewerkers waaraan leiding wordt gegeven. Dit is van vele factoren afhankelijk, zoals de beschikbare resources, de aard en omvang van werkzaamheden, de omvang en complexiteit van het gebied en de mate van decentralisatie in leiding & coördinatie. Als de situatie voortdurend en snel verandert zal een leidinggevende minder elementen direct kunnen aansturen. Uitgangspunt binnen het referentiekader is dat – voor wat betreft de operationele leiding – het strategisch en tactisch niveau minimaal drie en maximaal zeven medewerkers direct aansturen. Op operationeel niveau kan sprake zijn van een hoger aantal medewerkers.⁸</p>

⁶ Denk ook aan de SGB0+-structuur in dat verband. Operationeel leidinggevendenden van andere diensten worden door de AC-politie uitgenodigd om deel te nemen aan de vergadering binnen de Staf Grootchalig en Bijzonder Politieoptreden. Zie referenties Politiezorg voor de samenstelling van die staf(sectie).

⁷ Die operationele leiding kan wel geregeld worden binnen het door het bestuur van de veiligheidsregio vast te stellen beleidsplan (als wetsinterpretatie) en dus crisisplan.

⁸ Binnen Defensie wordt een andere hiërarchische indeling gebruikt in operationele leiding: strategisch, operationeel en tactisch.

Intelligence	<p>> Het werkproces dat bestaat uit een reeks van drie processtappen: identificeren, analyseren en beoordelen van feiten en gegevens over:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gevaren/dreigingen (risico-intelligence) – interventiecapaciteit (actie-intelligence) – (latente) systeemfouten (verbeter-intelligence). <p>Intelligence is randvoorwaardelijk voor kennisgestuurd⁹ incident- c.q. verbetermanagement tegen de achtergrond van het zorgvuldigheidsbeginsel. Zie ook §4 van het Besluit Veiligheidsregio's.</p>
Gevaar/Dreiging	Gevaar verwijst naar niet intentioneel handelen. Dreiging verwijst naar intentioneel/boosaardig handelen.
Interventiecapaciteit	Resources voor het in de juiste tijd, in de juiste omgeving en in de juiste vorm voorkomen, beheersen of herstellen van een (dreigende) aantasting van de veiligheid, en het continueren daarvan over een bepaalde periode.
Resources	(De combinatie van) mensen, middelen en methoden.
Systeemfout	In de bedrijfsvoering besloten fouten die onder bepaalde condities kunnen leiden tot actieve fouten c.q. ondermaatse prestaties. Te denken valt aan middelen, OTO, strijdige belangen. Zie www.tripodsolutions.nl .
Incidentmanagement	Het op basis van risico- en actie-intelligence kennisgestuurd beleid bepalen, aanpak bepalen, werk verdelen en werk uitvoeren.
Verbetermanagement	Het op basis van verbeter-intelligence kennisgestuurd het verbeterbeleid bepalen, verbeteraanpak bepalen, verbeterwerk verdelen en verbeterwerk uitvoeren.
Ketenproces	Resources die door verschillende organisaties aan elkaar worden geleverd met het doel om via een bestaande of daartoe in te richten entiteit bepaalde (elementen van) bedrijfsprocessen uit te voeren, gericht op het leveren van een bepaald product/dienst aan een bepaalde klant.
Bedrijfsproces	Reeks werkprocessen die bijdragen aan een bepaald bedrijfsresultaat.

⁹ Zie ook de bekende Basisvereisten crisismanagement.

Werkproces	Reeks processtappen die bijdragen aan het behalen van een bepaald resultaat binnen een bepaald bedrijfsproces.
Processtap	Reeks handelingen die bijdragen aan het behalen van een bepaald resultaat binnen een bepaald werkproces.
Handeling	Laagste procesniveau dat bijdraagt aan het behalen van een bepaald resultaat binnen een bepaalde processtap.
Processtructuur	Een schematische weergave van besturende, primaire, secundaire en verbeterprocessen in hun onderlinge samenhang.
Organisatiestructuur	<ul style="list-style-type: none"> > Organieke structuur: <ul style="list-style-type: none"> – Een schematische weergave van organieke entiteiten binnen een organisatie: organogram c.q. de 'hark'. > Functiestructuur: <ul style="list-style-type: none"> – Plaats binnen (een bepaalde organiek onderdeel van) de organisatie – Functienaam – Werkzaamheden (in casu procesrollen) - Vereiste kennis voor die werkzaamheden¹⁰. > Personele structuur: <p>Vaste of flexibel samengestelde resourcepools (persoon/groep) voor het bemensen van bepaalde functies/teams binnen een of meerdere onderdelen van de organisatie. Die resourcepools kunnen lokaal, regionaal of (inter)nationaal zijn ingericht.</p>
Organisatiecomponenten	<p>Over het algemeen kunnen de volgende componenten binnen een organisatie worden onderscheiden (COPAFIJTH):</p> <ul style="list-style-type: none"> > Communicatievoorzieningen > Organisatorische voorzieningen > Personele voorzieningen > Administratieve voorzieningen > Facilitaire voorzieningen (materiaal/materieel) > Informatie- en communicatietechnologie (ICT) > Juridische voorzieningen > Technologische voorzieningen > Huisvestingsvoorzieningen

¹⁰ Weggeman: kennis is het product van informatie x ervaring x vaardigheden x gedrag [I.EVA].

Onderwijskundige begrippen

Begrip	Omschrijving
Kwalificatiedossier	Set van verschillende kerntaken, werkprocessen en competenties die samen een opleiding vormgeven en waar een diploma aan vast hangt.
Kerntaak	Een kerntaak is een substantieel deel van de beroepsuitoefening naar belang, omvang (tijdsbeslag of frequentie) of beide. Een kerntaak bestaat uit een geheel van inhoudelijk met elkaar samenhangende werkprocessen, kenmerkend voor de beroepsuitoefening. Een kwalificatiedossier heeft een beperkt aantal kerntaken. Alle kerntaken samen beschrijven de essentie van de beroepsuitoefening van de betreffende beroepsgroep.
Competentie	Het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes om in een bepaalde beroepssituatie adequaat te functioneren.